

SAMENWERKINGOVEREENKOMST

Samenwerkingsovereenkomst behorende bij het project Herstel Turfvaartse Landgoederen

Ondergetekenden

1. de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, gevestigd te Amersfoort, kantoorhoudende aan het adres (3818LE) Stationsplein 1, te Amersfoort, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 40516730, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door [REDACTED], [REDACTED], en [REDACTED], [REDACTED], hierna verder te noemen: "Natuurmonumenten";
2. Waterschap Brabantse Delta, gevestigd te Breda, kantoorhoudend aan de Bouvignelaan 5, 4836 AA Breda, in deze vertegenwoordigd door [REDACTED], [REDACTED], handelend ter uitvoering van het besluit van het dagelijks bestuur van het Waterschap Brabantse Delta 2 december 2025, verder te noemen: "het Waterschap";
3. Provincie Noord-Brabant, gevestigd te 's-Hertogenbosch, kantoorhoudend aan de Brabantlaan 1, 5216 TV te 's-Hertogenbosch, rechtsgeldig vertegenwoordigd door [REDACTED], [REDACTED], verder te noemen: "de Provincie";

Gezamenlijk aan te duiden als 'Partijen', dan wel ieder afzonderlijk als 'Partij'.

Overwegende dat:

- a. de deelgebieden Oude Buisse Heide, Lange Maten en De Reten, gelegen in de gemeente Zundert gezamenlijk ook wel 'De Turfvaartse Landgoederen' genoemd worden (hierna ook te noemen: 'TVL'). De TVL betreft het projectgebied (hierna ook te noemen: het 'Projectgebied') waar de onderhavige samenwerkingsovereenkomst (hierna ook te noemen: de 'SOK') betrekking op heeft. Een kaart van het Projectgebied is als bijlage 1 bij de SOK gevoegd;
- b. in het door de Provinciale Staten vastgestelde Regionaal Water en Bodem Programma 2022-2027 (zie artikel 1.r) de Turfvaartse Landgoederen zijn aangeduid als een 'Natte Natuurparel' (hierna ook te noemen: 'NNP');
- c. het provinciaal beleid ten aanzien van de natuur- en waterdoelen is vastgelegd in het Beleidskader Natuur 2030 (zie artikel 1.b) en het Regionaal Water en Bodemprogramma 2022-2027;
- d. Partijen zich ten doel stellen de natuurlijke kwaliteiten van de Turfvaartse Landgoederen te behouden en verder te ontwikkelen;
- e. het Project TVL zich primair richt op het (hydrologisch) herstel van de Turfvaartse Landgoederen als NNP conform de opgave van de 'Kaderrichtlijn Water' (zie artikel 1.f);
- f. Partijen gezamenlijk tot doel hebben de opgaven die voortkomen uit de Kaderrichtlijn Water op het gebied van natuurontwikkeling en hydrologisch herstel van de NNP binnen het 'Projectgebied' te realiseren;
- g. de Provincie en het Waterschap in december 2021 de 'Maatwerkovereenkomst Groenblauwe Opgaven 2022-2027' (zie artikel 1.g) hebben ondertekend;
- h. de Partijen in september 2024 een overleg in de vorm van een werkatelier hadden waarin ze gezamenlijk de opgaven en mogelijke oplossingen voor het Projectgebied hebben gedefinieerd;
- i. de Partijen nadien gezamenlijk het Plan van Aanpak (hierna ook te noemen: 'PvA') hebben opgesteld, waarin de herstelmaatregelen zijn uitgewerkt, die als doel hebben het Projectgebied (hydrologisch) te herstellen;
- j. het PvA integraal onderdeel uitmaakt van de SOK (bijlage 5);

- k. Partijen hun afspraken betreffende hun onderlinge samenwerking, verantwoordelijkheden en financiering van het hydrologisch herstel van het Projectgebied wensen vast te leggen in de SOK.

Komen als volgt overeen:

Artikel 1. Begripsbepalingen

In deze overeenkomst wordt verstaan onder:

- a) Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV): Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard.
- b) A-watergangen: watergangen van primair belang die door het Waterschap worden onderhouden;
- c) Beleidskader Natuur 2030: de integrale provinciale natuur- en landschapsvisie, vastgesteld door Provinciale Staten op 14 oktober 2022;
- d) Bestek: omschrijving van een uit te voeren werk, met bijbehorende voorwaarden;
- e) Bijdrageregeling Water en Bodem Noord-Brabant: specifieke bijdrageregeling voor de waterschappen gericht op projecten op het gebied van water en bodem.
- f) Budget: de begrote financiële middelen die voor het Project beschikbaar dienen te worden gesteld;
- g) DAEB-vrijstellingsbesluit: Besluit 2012/21/EU van de Europese Commissie betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen, PbEU 2012, L7.
- h) GROTIK: 'Geld, Risico's, Organisatie, Tijd, Informatie en Kwaliteit', contractmanagementmethode zoals gehanteerd in projectmanagement;
- i) Kaderrichtlijn Water of KRW: de Europese richtlijn die op 22 december 2000 van kracht werd, voor het realiseren en behouden van schoon en gezond oppervlaktewater en grondwater in 2027;
- j) Maatwerkovereenkomst Groenblauwe Opgaven 2022-2027 (MOK): overeenkomst tussen provincie Noord-Brabant en Waterschap Brabantse Delta getekend op 21 december 2021 om de gezamenlijke water- en natuurdoelen en opgaven te realiseren in de periode 2022 – 2027.;
- k) Natuurnetwerk Brabant of NNN: samenhangend netwerk van natuurgebieden en ecologische verbindingzones (EVZ's) van nationaal en internationaal belang met als doel het veiligstellen van ecosystemen met de daarbij horende soorten, zoals vastgelegd in de vigerende Omgevingsverordening Noord-Brabant;
- l) Natte Natuurparels of NNP: de Natte natuurparels zijn de waterafhankelijke delen van het NNN die een samenhangend complex van natuurgebieden vormen en die sterk afhankelijk zijn van hoge grond- en oppervlaktewaterstanden of kwel. Het doel van natte natuurparels is om de waterhuishouding, waterkwaliteit en de inrichting van deze gebieden af te stemmen op de ecologische doelstellingen (natuurbeertypen van het NNN). De begrenzing van de natte natuurparels is vastgelegd in het Natuurbeheerplan Noord-Brabant;
- m) No-regret middelen: financiële middelen die door het Rijk aan de Provincie ter beschikking zijn gesteld via een specifieke uitkering op grond van de 'Regeling provinciale maatregelen landelijk gebied' (ook: 'SPUK RPML') voor de financiering van een of meer gebiedsprocessen en maatregelen, die de Provincie wil uitvoeren als onderdeel van een brede, langjarige gebiedsgerichte aanpak om de stikstofbelasting van de natuur terug te dringen en de natuur te

beschermen en te ontwikkelen, een bijdrage te leveren aan het tijdig voldoen aan de Kaderrichtlijn Water, de emissie van broeikasgassen door de landbouw en door landgebruik te verminderen en een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van de landbouw;

- n) Ontwerp: de uitwerking van de benodigde (herstel)maatregelen zoals opgenomen in het PvA, opgesteld door Partijen naar aanleiding van onderzoeken en in voorbereiding op het Bestek;
- o) Plan van Aanpak of PvA: het 'Plan van aanpak Herstel Natte Natuurparel Turfvaartse Landgoederen' opgesteld door Partijen, betreffende een uitwerking van de herstelmaatregelen waarin aangegeven staat hoe de gestelde doelen worden bereikt, met onder andere daarin opgenomen de bestaande situatie, probleemstelling, eisen randvoorwaarden, projectbegroting en organisatievorm (bijlage 5);
- p) Planning: de fases van het onderhavige project uitgezet in de tijd;
- q) Projectdoelen: de doelstellingen die met het onderhavige project beoogd worden;
- r) Projectgebied: het gebied (bijlage 1) in de gemeente Zundert – bestaande uit de Lange Maten, De Reten en Oude Buisse Heide, ook de 'Turfvaartse Landgoederen' genoemd – waarbinnen de herstelmaatregelen plaats zullen vinden;
- s) Projectteam: de medewerkers van Waterschap, Natuurmonumenten en Provincie, verantwoordelijk voor de dagelijkse uitvoering van het Project TVL;
- t) Project TVL: het onderhavige project voor het hydrologisch herstel van het 'Projectgebied';
- u) Regionaal Water en Bodem Programma 2022-2027 (RWP): het strategisch beleidsplan van de Provincie Noord-Brabant, waarin voor de periode 2022-2027 het water- en bodembeleid is vastgelegd;
- v) Samenwerkingsovereenkomst of SOK: de onderhavige overeenkomst;
- w) Stuurgroep: de vertegenwoordigers op managementniveau van Natuurmonumenten, Waterschap en Provincie;
- x) Subsidieregeling Water en Bodem Noord-Brabant: subsidieregeling van 1 november 2022 van de Provincie Noord-Brabant gericht op verdrogingsbestrijding, beek- en kreekherstel, opheffen van vismigratieknelpunten, klimaatrobuuste watersystemen, efficiënt watergebruik en ruimtelijke adaptatie.
- y) Werk: de werkzaamheden die in het kader van het Project TVL in het Projectgebied worden uitgevoerd.

Artikel 2. Doel van de samenwerkingsovereenkomst

In de Samenwerkingsovereenkomst leggen Partijen afspraken vast met betrekking tot het Project TVL – waaronder financiële dekking en werkafspraken – om zo te komen tot het nader uitwerken en (laten) uitvoeren van de herstelmaatregelen uit het Plan van Aanpak, die noodzakelijk zijn voor het hydrologisch en ecologisch herstel van het Projectgebied.

Artikel 3. Projectscope

TVL bestaat uit de deelgebieden Oude Buisse Heide, Lange Maten en De Reten. De door Partijen beoogde herstelmaatregelen, en daarmee de scope van het Project TVL, verschilt per deelgebied. Het Project TVL richt zich in de deelgebieden Oude Buisse Heide en de Lange Maten op de uitvoering van de hydrologische herstelmaatregelen, zoals reeds beschreven in het PvA. Voor het deelgebied de Reten geldt dat gedurende de looptijd van de SOK allereerst de mogelijkheden worden verkend, om eventueel ook daar op (korte) termijn tot uitvoering van hydrologische herstelmaatregelen te komen. Uitvoering van De Reten maakt vooralsnog geen onderdeel uit van deze SOK.

Artikel 4. Uitvoering van de samenwerking

Uitgangspunten

- 4.1 De Partijen zijn gehouden gedurende de looptijd van de SOK in voldoende mate capaciteit beschikbaar te stellen voor een adequate uitvoering van het Project TVL. Het betreft (ambtelijke / personele) capaciteit voor het instellen van het Projectteam, het deelnemen aan de Stuurgroep, het produceren, adviseren en beoordelen van producten voor besluitvorming binnen het Project TVL en het bevoegd en tijdig nemen van de relevante besluiten in het kader van het Project TVL.
- 4.2 Natuurmonumenten stelt haar toebehorende gronden ter beschikking voor de uitvoering van het Project TVL en draagt er zorg voor dat deze gronden op het tijdstip van de uitvoering van het Werk vrij van belemmeringen zijn, voor zover dit noodzakelijk is voor de uitvoering van het Werk. Een overzicht van de gronden die door Natuurmonumenten ter beschikking zullen worden gesteld is als bijlage 1 aan de SOK gehecht.

Projectorganisatie

- 4.3 Partijen voeren het Project TVL uit binnen de in het PvA vastgestelde bestuurlijke, ruimtelijke en financiële kaders. Alle besluiten in het kader van de SOK kunnen slechts door Partijen in unanimitéit worden genomen.
- 4.4 De projectorganisatie bestaat uit het Projectteam (aangevuld met specialisten) en de Stuurgroep. Het voorzitterschap berust bij Natuurmonumenten. Zij plant overlegmomenten in en stelt de agenda op. Partijen kunnen aanvullende overlegmomenten aanvragen en agendapunten aanleveren.
- 4.5 Om uitvoering te geven aan de samenwerking tussen Partijen start direct na ondertekening van de SOK de projectorganisatie, die de realisatie van het Project TVL organiseert (zie p. 41 PvA) en worden door Partijen de leden van het Projectteam en de Stuurgroep aangewezen.
- 4.6 Het Projectteam is verantwoordelijk voor:
  - de dagelijkse gang van zaken binnen het Project TVL om tot uitvoering van de herstelmaatregelen te komen;
  - het ten behoeve van de Stuurgroep voorbereiden van alle noodzakelijk besluitvorming in het kader van de SOK;
  - de aansturing van het Project TVL, binnen het kaders van de Projectdoelen, het Budget en de Planning;
  - de algehele en integrale voortgang en uitvoering van het Project TVL;
  - het beoordelen en uitwerken van eventuele wijzigingen van de herstelmaatregelen uit het PvA binnen de doelstellingen van het Project TVL.
- 4.7 De Stuurgroep is verantwoordelijk voor:
  - het nemen van alle noodzakelijk besluiten in het kader van de SOK, voor zover hun bevoegdheid reikt;
  - het vaststellen van de Projectdoelen, het Budget en de Planning;
  - het bewaken van de Projectdoelen, het Budget en de Planning.
- 4.8 De taken en verantwoordelijkheden van leden van het Projectteam en de Stuurgroep gaan nimmer verder dan de mandaten en bevoegdheden die door de eigen organisaties aan hen zijn verleend. Indien blijkt van onvoldoende mandaat of bevoegdheid tot het nemen van een in het kader van het Project TVL noodzakelijk besluit, dan draagt(dragen) de betrokken Partij(en) er zorg voor, dat het te nemen besluit alsnog zo spoedig mogelijk ter goedkeuring wordt voorgelegd aan een (de) functionaris(sen) binnen de eigen organisatie, met voldoende mandaat of bevoegdheid.
- 4.9 Natuurmonumenten draagt zorg voor alle relevante (aanvragen voor) vergunningen, toestemmingen, ontheffingen in verband met het Werk. Natuurmonumenten laat deze vooraf toetsen en accorderen door het Projectteam. Indien nodig worden (externe) specialisten ingeschakeld. Alle verleende vergunningen, toestemmingen en ontheffingen worden ter kennisgeving aan het Stuurgroep toegezonden.

- 4.10 Natuurmonumenten is penvoerder voor het Project TVL en voert contract- en projectbeheersing uit aan de hand van GROTIK. Natuurmonumenten levert de projectleider. Een overzicht van alle leden van de projectorganisatie is te vinden op p.41 van het PvA.
- 4.11 Er vindt minimaal vier keer per jaar een overleg plaats van het Projectteam. Afhankelijk van de agenda sluiten daar ook (externe) specialisten bij aan. In het Projectteamoverleg wordt het Project TVL besproken op inhoud, voortgang en knelpunten. Alle noodzakelijke beslispunten op het gebied van de uitvoering en voortgang van het Project TVL, waaronder financiën, planning en wijzigingen, worden door de leden van het Projectteam voorbereid en ingebracht in de Stuurgroep.
- 4.12 Minimaal twee keer per jaar vindt de Stuurgroep plaats. Hierin worden de beslissingen genomen die nodig zijn voor de uitvoering en voortgang van het Project TVL, waaronder mogelijke wijzigingen ten opzichte van het PvA. Mocht de Stuurgroep niet tot overeenstemming kunnen komen in hun besluiten, dan wordt dit voorgelegd aan de bestuurders van Partijen.
- 4.13 Voor de uitwerking van het Ontwerp en het Bestek wordt door Partijen een deskundig adviesbureau gecontracteerd. Het adviesbureau adviseert Partijen en stelt het (concept) Ontwerp en Bestek op. Het Projectteam stuurt het adviesbureau aan en is hierin kaderstellend. De Stuurgroep stelt het (definitieve) Ontwerp en Bestek vast.

Beheer en onderhoud

- 4.14 Natuurmonumenten is na oplevering van het Werk verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van haar gronden binnen het Projectgebied en het Werk dat daarbinnen is gelegen.
- 4.15 Het Waterschap is na oplevering van het Werk verantwoordelijk voor de A-watergangen gelegen binnen het Projectgebied en blijft deze in eigen beheer onderhouden. Het Waterschap neemt daarvoor de noodzakelijke besluiten.
- 4.16 Het Waterschap neemt de in het kader van het Werk te plaatsen pomp bij het Wolfsgat in beheer. Het Waterschap neemt daarvoor tijdig de noodzakelijke besluiten.

Wijzigingen

- 4.17 Partijen kunnen besluiten de herstelmaatregelen uit het PvA te wijzigingen. Dit kan alleen binnen de in het PvA vastgestelde doelen (p. 8) en met instemming van de Stuurgroep.

Artikel 5. Projectkosten, financiering, risico's en verdeling van de subsidie (indien van toepassing)

- 5.1 De totale geraamde kosten van Project TVL bestaan uit planvoorbereidingskosten, uitvoeringskosten en de eigen kosten van Partijen. De geraamde planvoorbereidings- en uitvoeringskosten bedragen samen €2.555.456,- (tabel 1).
- 5.2 De totaal geraamde kosten voor planvoorbereiding en -uitvoering van de (hydrologische) maatregelen van de Oude Buisse Heide en de Lange Maten zijn opgenomen in onderstaande tabel. De begroting(en) voor Project TVL zijn inclusief BTW. In Tabel 1 is eveneens vermeld op welke wijze de kosten door Partijen onderling worden gedragen.

Tabel 1

Dekking	Bedrag
Bijdrage No-regret middelen	€ 1.750.000,-
Bijdrage Provincie	€ 402.728,-
Bijdrage Waterschap	€ 402.728,-
Totale kosten (inclusief BTW)	€ 2.555.456,-

- 5.3 Conform de afspraken in de MOK delen Provincie en Waterschap de kosten voor planvoorbereiding en -uitvoering van de (hydrologische) maatregelen, na aftrek van de bijdragen van derden. De bijdragen van derden betreft in dit geval de No-regret middelen. Zowel de No-regret middelen als de bijdrage van de Provincie bestaan uit subsidies. Het aandeel van het Waterschap betreft een eigen bijdrage.
- 5.4 Mocht gedurende de looptijd van de SOK alsnog overeenstemming tussen Partijen worden bereikt over de te nemen herstelmaatregelen in het deelgebied de Reten en de financiering daarvan, dan gaan Partijen in gesprek over een aanvulling op de SOK.
- 5.5 Natuurmonumenten draagt niet financieel bij aan de planvoorbereiding en -uitvoering van de (hydrologische) maatregelen. Natuurmonumenten draagt bij aan het Project TVL door de inzet van haar gronden.
- 5.6 Partijen dragen steeds de eigen kosten in verband met de inzet van hun organisatie en personeel. Deze eigen kosten maken geen onderdeel uit van de in Tabel 1 opgenomen kostenraming.
- 5.7 De No-regret middelen worden via de Bijdrageregeling Water en Bodem Noord-Brabant aangevraagd door het Waterschap en direct doorgestort naar Natuurmonumenten. Mochten de No-regret middelen onverhoopt niet worden toegekend aan het Waterschap of worden teruggevorderd, dan treden Partijen direct met elkaar in overleg om te bekijken welke financieringsoplossing er mogelijk is en maken zij aanvullende afspraken over de verdeling van deze (extra) kosten conform alle in artikel 5 geformuleerde uitgangspunten.
- 5.8 Voor de bijdrage van de provincie dient Natuurmonumenten een subsidieaanvraag in op grond van de Subsidieregeling water en bodem Noord-Brabant. Het Waterschap zorgt voor de in dat verband benodigde co-financieringsverklaring die haar financiële bijdrage voor het Project TVL reflecteert.
- 5.9 Partijen verplichten zich de herstelmaatregelen in het kader van het Project TVL uiterlijk 31 december 2028 uitgevoerd te hebben, om zo te voldoen aan de voorwaarden die gelden voor het verkrijgen van de No-regret middelen en de subsidieregeling Water en Bodem. De financiële afhandeling die verband houdt met het verkrijgen van de No-regret middelen dient uiterlijk 1 juli 2029 gereed te zijn, die van de subsidieregeling Water en Bodem uiterlijk 1 april 2029.
- 5.10 Indien op enig moment blijkt dat de geraamde kosten voor Project TVL hoger worden dan de in Tabel 1 opgenomen kostenraming, dan doet het Projectteam voorstellen voor aanpassing van de uit te voeren herstelmaatregelen, mits deze binnen de doelstellingen van het Project TVL vallen, en legt deze ter besluitvorming voor aan de Stuurgroep. Als aanpassing binnen de bestaande kostenraming niet mogelijk blijkt, legt het Projectteam een voorstel voor aan de Stuurgroep voor een scopewijziging of een verzoek aan Partijen om extra financiële middelen in te zetten.

Artikel 6. Staatssteun

Partijen stellen vast dat voor zover sprake is van staatssteun in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU, de steun op de volgende wijze als geoorloofde steun verstrekt kan worden:

- a) Wat betreft de No-regret middelen die via de Bijdrageregeling Water en Bodem worden verstrekt, zijn de maatregelen gericht op bescherming, instandhouding, restauratie en herstel van natuurerfgoed dat door de Provincie als bevoegde instantie formeel is erkend door aanwijzing als Natuur netwerk Brabant in de Omgevingsverordening. De steun voldoet daarmee aan de criteria zoals opgenomen in artikel 53 lid 2 onder b, lid 4 en lid 6 van de AGVV. Het Waterschap verstrekt de onderhavige bijdrage aan Natuurmonumenten dan ook conform de voorwaarden en verplichtingen die voortvloeien uit de AGVV. In dit kader zal het Waterschap onder meer een kennisgeving doen bij de Europese Commissie zoals bedoeld in artikel 11 AGVV.
- b) Wat betreft bijdrage van de Provincie die via de Subsidieregeling Water en Bodem wordt verstrekt, zijn de maatregelen op grond van artikel 1.4 lid 2 van die subsidieregeling

aangewezen als Dienst van Algemeen en Economisch belang. De bijdrage wordt verstrekt in overeenstemming met het DAEB-vrijstellingsbesluit. De voorwaarden om overcompensatie te vermijden zijn opgenomen in artikel 1.11. In de subsidiebeschikking van de Provincie zal dit definitief worden vastgelegd.

Artikel 7. Aanbesteding Werk, uitvoering Werk en kosten

- 7.1 Natuurmonumenten verzorgt de aanbesteding van het Werk en geeft (de) opdracht (en) om het Werk te laten uitvoeren, steeds nadat conform het bepaalde in artikel 5 de daartoe benodigde financiële middelen zijn verkregen of op het moment dat wat Natuurmonumenten betreft in voldoende mate vaststaat dat deze financiële middelen zullen worden verkregen.
- 7.2 Bij aanbestedingen wordt het interne beleid van Natuurmonumenten gehanteerd, tenzij bij het verkrijgen van financiering door/voor een van de Partijen andere (strengere) voorwaarden gesteld worden.

Artikel 8. Administratieve verantwoording financiële stromen

- 8.1 Zoals in tabel 1 van artikel 5.2 van deze overeenkomst is aangegeven, kent het project TVL drie financiële stromen:
- a) De No-regret middelen: deze worden via de Bijdrageregeling Water en Bodem van de Provincie via het Waterschap aan Natuurmonumenten beschikbaar gesteld.
  - b) Provinciale bijdrage: deze wordt via de Subsidiereregeling Water en Bodem aan Natuurmonumenten beschikbaar gesteld
  - c) Bijdrage Waterschap: deze wordt via cofinanciering van het Waterschap aan Natuurmonumenten beschikbaar gesteld

Deze drie financiële stromen lopen via verschillende regelingen en kennen een verschillend verantwoordingsregime. Partijen streven ernaar om de administratieve verwerking en verantwoording van deze stromen zo efficiënt mogelijk te laten verlopen, zodat de administratieve lasten zo laag mogelijk zijn.

- 8.2 Over de ontvangen financiële middelen voor Project TVL dient eindverantwoording te worden afgelegd (de vaststelling). Deze eindverantwoording zal door Natuurmonumenten namens Partijen worden opgesteld. Partijen spreken af voor alle financiële stromen het 'zwaarste' regime aan te houden, namelijk dat van de subsidiereregeling Water en Bodem van de Provincie. Dit regime geldt daarmee in het kader van de SOK voor alle drie de financiële stromen. Conform artikel 1.14.2 van de subsidiereregeling Water en Bodem levert Natuurmonumenten bij de eindverantwoording daarbij als bewijsstukken minimaal aan:
- Een activiteitenverslag waarin in ieder geval is opgenomen:
    - Een beschrijving van de uitgevoerde maatregelen waarvoor de bijdrage is verleend;
    - Het resultaat;
    - Kengetallen met betrekking tot het effect;
    - De kennisdeling en het leereffect;
  - Foto- of videomateriaal van de situatie voor en na het project;
  - Een financieel verslag, inclusief een toelichting op de besteding van de middelen;
  - Een controleverklaring.

Ten behoeve van de eindverantwoording van de inzet van de no-regret middelen uit de Bijdrageregeling Water en Bodem zorgt Natuurmonumenten ervoor dat de informatie uit de hierboven genoemde bewijsstukken wordt ingevuld in het begrotings- en verantwoordingsformat

behorende bij de Bijdrageregeling Water en Bodem (bijlage 4) en dat deze door een accountant wordt gecontroleerd.

- 8.3 Voor de jaarlijkse tussentijdse verantwoording van de financiële stromen spreken Partijen het volgende af:
- Natuurmonumenten verantwoordt namens Partijen de voortgang van het project aan de Provincie conform artikel 1.13.1f van de Subsidieregeling Water en Bodem in het daarvoor beschikbare format (zie ook bijlage 3). Dit voortgangsverslag wordt ook gebruikt voor de verantwoording van de bijdrage van het Waterschap. De concept-voortgangsrapportage(s) word(t)(en) aan de Stuurgroep voorgelegd ter accordering.
  - Natuurmonumenten verantwoordt de voortgang van de no-regret middelen van elk boekjaar uiterlijk 13 januari van het daaropvolgende boekjaar aan het Waterschap, zodat deze kan worden meegenomen in de jaarrekening van het Waterschap. Hiertoe zorgt Natuurmonumenten voor een door een daartoe bevoegde ondertekend verantwoordingsformat, conform bijlage 4, met gerealiseerde en nog te realiseren kosten en prestaties.
  - Het Waterschap zorgt ervoor dat het verantwoordingsformat van de no-regret middelen tijdig wordt ingediend bij de Provincie.
- 8.4 Uitbetaling van de No-regret middelen (artikel 7.1.a) en de provinciale bijdrage (artikel 7.1.b) geschiedt volgens het in de betreffende beschikking opgenomen betaalschema. Bij de No-regret middelen moet rekening worden gehouden met de administratieve verwerking bij het Waterschap van ongeveer 30 dagen. Uitbetaling van de bijdrage van het Waterschap (artikel 7.1.c.) geschiedt na kredietverstrekking door het bestuur van het Waterschap en in gelijke delen gedurende de looptijd van de SOK. Voor de betaling van de bijdrage van het Waterschap wordt aangesloten bij het betaalschema van de No-regret middelen.
- 8.5 Alle betalingen van het Waterschap aan Natuurmonumenten geschieden op bankrekeningnummer [REDACTED] van Natuurmonumenten, onder vermelding van [REDACTED] voor de bijdrage van het Waterschap zelf en [REDACTED] voor de no-regret middelen. De betalingen geschieden in euro. De betalingen van de Provincie aan Natuurmonumenten geschieden conform de voorwaarden uit de Subsidieregeling Water en Bodem.
- 8.6 Natuurmonumenten houdt de resultaten van het Werk tenminste 10 jaar na vaststelling van de bijdrage in stand.
- 8.7 Mochten bij de verlening van financiële middelen aanvullende vereisten voor de (definitieve) vaststelling van de financiële bijdrage/subsidie worden gevraagd, dan zal Natuurmonumenten deze aanvullende vereisten betrekken bij haar aanvraag en/of eindverantwoording in verband met het verkrijgen van de financiële middelen voor het Project TVL.
- 8.8 Partijen streven ernaar optimaal gebruik te maken van de No-regret middelen en spreken het volgende af: kosten die zowel onder de Subsidieregeling Water en Bodem als de No-regret middelen via de Bijdrageregeling kunnen vallen, worden eerst ten laste gebracht van de No-regret middelen. Wanneer de No-regret middelen zijn uitgeput komen de overige kosten ten laste van de Provinciale bijdrage en de bijdrage van het Waterschap. Indien na uitvoering en bij vaststelling van het project TVL de uitvoeringskosten lager blijken dan beschikt, zal het eventueel te veel verkregen (subsidie)bedrag conform de procentuele verdeelsleutel uit tabel 1 worden terugbetaald, als de totale uitgaven minder zijn dan €1.750.000. Zijn de totale uitgaven hoger dan €1.750.000, dan worden de kosten 50/50 terugbetaald aan Waterschap en Provincie.

Artikel 9. Communicatie

- 9.1 Projectcommunicatie met betrokkenen en belanghebbenden uit de omgeving verloopt in principe via Natuurmonumenten. Natuurmonumenten wordt hierbij bijgestaan door specialisten van de Provincie en het Waterschap wanneer Natuurmonumenten dit van belang acht.
- 9.2 Partijen noemen in elke publicatie expliciet de samenwerking tussen Partijen.

- 9.3 Bij de uitvoering van het Werk worden projectborden in de huisstijl van Natuurmonumenten geplaatst, met daarop de vermelding van de werkzaamheden, de betrokken Partijen en hun bijbehorende logo's.

Artikel 10. Aansprakelijkheid van Partijen

- 10.1 Tijdens het project worden de te nemen maatregelen beoordeeld op hun effect op de omgeving en het optreden van eventuele (nat)schade. Mocht er sprake zijn van (de kans op) (nat)schade bij de uitvoering van het maatregelenpakket, dan legt het Projectteam een voorstel voor aan de Stuurgroep hoe hier (financieel en juridisch) mee om te gaan. Dit kan leiden tot aanpassing door Partijen van het maatregelenpakket. Na goedkeuring van het maatregelenpakket door de Stuurgroep zijn Partijen hieraan gebonden. (Nat)schade als gevolg van het afwijken van het maatregelenpakket zijn voor rekening van de Partij(en) die afwijk(t)(en).
- 10.2 Als (nat)schade die na afloop van het uitvoeren van het maatregelenpakket optreedt groter is dan vooraf door Partijen ingeschat en dit te wijten is aan de uitvoering van het maatregelenpakket, dan wordt deze (nat)schade financieel gecompenseerd. De hiermee gemoeid gaande kosten worden gedeeld door Provincie en Waterschap, conform de afspraken in de MOK. Partijen kunnen ook besluiten de (verdere) schade te voorkomen door het treffen van technische maatregelen, maar dit heeft niet de voorkeur. In het uiterste geval kan de Stuurgroep besluiten om een maatregel terug te draaien.
- 10.3 Partijen zullen elkaar onverwijld op de hoogte stellen en houden van elke ontwikkeling, onvoorziene omstandigheid of gebeurtenis die van wezenlijk belang kan zijn voor de niet, niet tijdige of onvolkomen nakoming van de verplichtingen van een der Partijen uit de SOK, dan wel die een ongewijzigde uitvoering van de SOK naar redelijkheid en billijkheid niet kan vergen.

Artikel 11. Geschillen

- 11.1 Partijen verplichten zich om, indien er geschillen ontstaan over de uitleg van de overwegingen of de bepalingen van de SOK, dan wel over de uitvoering van de SOK, met elkaar in overleg te treden, waarbij zal worden getracht dergelijke geschillen in der minne te beslechten.
- 11.2 Alle geschillen die naar aanleiding van de SOK tussen Partijen zullen ontstaan en die door Partijen niet in der minne zijn of worden beslecht, zullen aanhangig worden gemaakt bij de bevoegde rechter.

Artikel 12. Strijdigheid en overdraagbaarheid van rechten en verplichtingen

- 12.1 Voor zover één of meer bepalingen van de SOK geheel of gedeeltelijk in strijd blijken met regels van dwingend recht of aan de bepalingen gevolgen zouden worden verbonden die niet overeenstemmen met de afspraken en bedoelingen van Partijen, komt de SOK niet te vervallen, maar zullen Partijen overleg voeren over een wijziging van de SOK, die zoveel mogelijk aansluit bij die afspraken en bedoelingen in de SOK.
- 12.2 Partijen kunnen rechten en plichten ontleend aan de SOK niet overdragen aan derden, vervreemden of bezwaren, anders dan met uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de overige Partijen.

Artikel 13. Slotbepalingen

- 13.1 De SOK treedt in werking op de datum waarop zij door Partijen is ondertekend en eindigt uiterlijk 1 juli 2029 (inclusief financiële en administratieve afhandeling conform art. 5.8).
- 13.2 Tussentijdse opzegging door één van de Partijen kan pas worden geëffectueerd na in een bijzonder gezamenlijk overleg de redenen voor deze opzegging te hebben besproken en zich tot het uiterste te hebben ingespannen om deze in de geest van de SOK op te lossen. Of indien

Partijen een andere overeenkomst willen sluiten en in dat kader de SOK onverbindend willen verklaren.

- 13.3 In geval van tussentijdse beëindiging als hiervoor omschreven zal de opzeggende Partij niet gehouden zijn tot vergoeding van enige schade aan de anderen (onverminderd zijn gehoudenheid om reeds voor hem ontstane verplichtingen volledig na te komen) maar zal de opzeggende Partij ook niet gerechtigd zijn tot terugvordering van door hem tot het moment van opzegging reeds gedane betalingen en geleverde prestaties. De niet-opzeggende Partijen zullen de opzeggende Partij de hem toebehorende vertrouwelijke informatie retourneren. Verplichtingen die naar hun aard bestemd zijn ook na opzegging van de SOK voort te duren, zullen ook na opzegging blijven bestaan.
- 13.4 De inhoud van de SOK kan slechts worden gewijzigd indien met alle Partijen over de inhoud van de wijziging evenals over de gevolgen van de wijziging overeenstemming is bereikt.
- 13.5 Indien door een wijziging van buiten de invloedssfeer van Partijen liggende omstandigheden, ongewijzigde uitvoering van de SOK niet van Partijen kan worden geleverd, treden zij in overleg om te komen tot aanpassing van de SOK, daarbij rekening houdend met de wederzijdse belangen.
- 13.6 Een wijziging is slechts van kracht wanneer deze schriftelijk tot stand is gekomen.
- 13.7 In geval bepalingen of aanwijzingen in het PvA afwijken van, dan wel strijdig zijn met wat in de SOK is bepaald, geldt het bepaalde in de SOK.
- 13.8 Partijen zullen geen afspraken maken of overeenkomsten aangaan die strijdig zijn met de bepalingen in de SOK.

Ondertekening

Aldus op ... in drievoud overeengekomen en ondertekend:

Natuurmonumenten

Naam:
Functie:

Handtekening:

Waterschap Brabantse Delta

Naam:
Functie:

Handtekening:

Provincie Noord-Brabant

Provincie Noord-Brabant

Naam:
Functie:

Handtekening: